

t u nh n

Chương 4 Bô cơ sở và gia thế ion

4.1 c orbital Slater và Gaussian

4.2 Hê n n và ng ng

4.3 Gia thế ion

Phương trình Kohn-Sham : gần đúng một điện tử

$$\left\{ -\frac{1}{2}\nabla^2 + V_{\text{KS}}[n](\mathbf{r}) \right\} \psi_i(\mathbf{r}) = \varepsilon_i \psi_i(\mathbf{r})$$

$$V_{\text{KS}}[n](\mathbf{r}) = V_{\text{ext}}(\mathbf{r}) + V_{\text{H}}[n](\mathbf{r}) + V_{\text{xc}}[n](\mathbf{r})$$

$$\rho(\mathbf{r}) \equiv n(\mathbf{r}) = \sum_i f_i |\psi_i(\mathbf{r})|^2$$

$V_{\text{xc}}[n]$: từ xấp xỉ LDA hoặc GGA

Vật liệu có thể là phân tử cô lập hoặc chất rắn. Làm sao chọn các

?

Basis set (bộ cơ sở)

Chỉ quan tâm đến các electron hóa trị, vậy có cần thiết tính đến hết các electron của nguyên tử ?

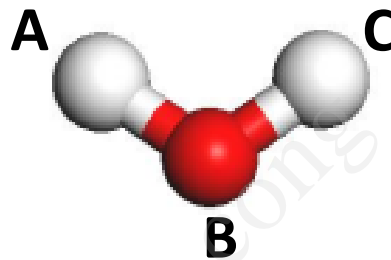
$$V_{\text{ext}}(\mathbf{r}) = \sum_A^M \sum_i^N \frac{Z_A}{r_{i,A}}$$

Pseudopotential (giả thế)

4.1 c orbital Slater va Gaussian

Tổ hợp tuyến tính các orbital nguyên tử (Linear Combination of Atomic Orbitals - LCAO)

$$\psi(\mathbf{r}) = \underbrace{c_1\chi_1(\mathbf{r}) + c_2\chi_2(\mathbf{r})}_{\text{AOs on atom A}} + \underbrace{c_3\chi_3(\mathbf{r}) + c_4\chi_4(\mathbf{r}) + c_5\chi_5(\mathbf{r})}_{\text{AOs on atom B}} + \underbrace{c_6\chi_6(\mathbf{r}) + c_7\chi_7(\mathbf{r})}_{\text{AOs on atom C}} + \dots$$

molecular (spatial) orbital $\rightarrow \psi_i(\mathbf{r}) = \sum_{\alpha} \chi_{\alpha}(\mathbf{r}) c_{\alpha_i} \leftarrow$ coefficient (a number, to be determined by the SCF calculation)

↑
basis function (fixed)

Basis function

$$\chi_{\alpha}(\mathbf{r}) = x^{n_1} y^{n_2} z^{n_3} Y_{lm}(\theta, \phi) \varphi_{\alpha}(r)$$

$$n_1 + n_2 + n_3 = l$$

$$\varphi_{\alpha}(r) = \begin{cases} \exp(-\alpha r) & : \text{Slater orbital} \\ \exp(-\alpha r^2) & : \text{Gaussian orbital} \end{cases}$$

Các orbital nguyên tử kiểu Gaussian

s functions

$$l = 0 \quad \{ e^{-\zeta r^2}$$

p functions

$$l = 1 \quad \left\{ \begin{array}{l} Y_{1,-1}(\theta, \phi) r e^{-\zeta r^2} \\ Y_{1,0}(\theta, \phi) r e^{-\zeta r^2} \\ Y_{1,1}(\theta, \phi) r e^{-\zeta r^2} \end{array} \right.$$

d functions

$$l = 2 \quad \left\{ \begin{array}{l} Y_{2,-2}(\theta, \phi) r^2 e^{-\zeta r^2} \\ Y_{2,-1}(\theta, \phi) r^2 e^{-\zeta r^2} \\ Y_{2,0}(\theta, \phi) r^2 e^{-\zeta r^2} \\ Y_{2,1}(\theta, \phi) r^2 e^{-\zeta r^2} \\ Y_{2,2}(\theta, \phi) r^2 e^{-\zeta r^2} \end{array} \right.$$

Các basis set Slater và Gaussian thường được dùng cho các phân tử cô lập. Phương pháp Hartree- Fock thường sử dụng các basis set này etc.

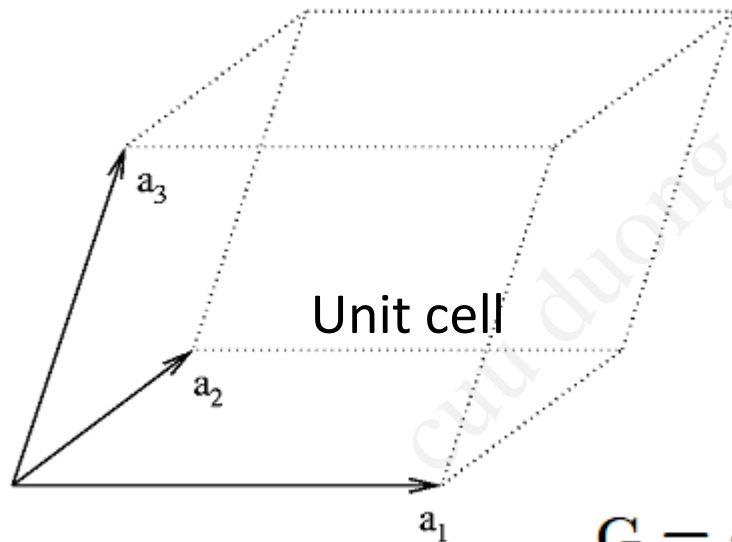
Các tính toán thực hiện trên tất cả các electron (electron bên trong + hóa trị)

4.2 Hệ n n và ng ng

Hệ tuần hoàn

Hệ (mạng) tuần hoàn là hệ có kích thước vô cùng lớn và có chu kỳ thay đổi theo không gian là $\mathbf{T}$.

$$\mathbf{T} = N_1 \mathbf{a}_1 + N_2 \mathbf{a}_2 + N_3 \mathbf{a}_3$$

$\mathbf{h} = [\mathbf{a}_1, \mathbf{a}_2, \mathbf{a}_3]$: Các hằng số mạng

$\Omega = \det \mathbf{h}$: Thể tích unit cell

$2\pi(\mathbf{h}^t)^{-1} = [\mathbf{b}_1, \mathbf{b}_2, \mathbf{b}_3]$: Mạng đảo

$$\mathbf{b}_i \cdot \mathbf{a}_j = 2\pi \delta_{ij}$$

$\mathbf{G} = i \cdot \mathbf{b}_1 + j \cdot \mathbf{b}_2 + k \cdot \mathbf{b}_3$: Chu kỳ tuần hoàn của mạng đảo

$$\mathbf{G} \cdot \mathbf{T} = 2\pi M$$

Định lý Bloch cho gần đúng một điện tử

Hệ n trong không gian có chu kỳ T thì thế của hệ cũng tuần hoàn với chu kỳ T : $V_{KS}(\mathbf{r} + \mathbf{T}) = V_{KS}(\mathbf{r})$

Hàm sóng của điện tử: $\psi(\mathbf{r} + \mathbf{T}) = e^{i\mathbf{k}\cdot\mathbf{T}} \psi(\mathbf{r})$

hay là $\psi_{\mathbf{k}j}(\mathbf{r}) = e^{i\mathbf{k}\cdot\mathbf{r}} u_{\mathbf{k}j}(\mathbf{r})$ với $u_{\mathbf{k}j}(\mathbf{r}) = u_{\mathbf{k}j}(\mathbf{r} + \mathbf{T})$

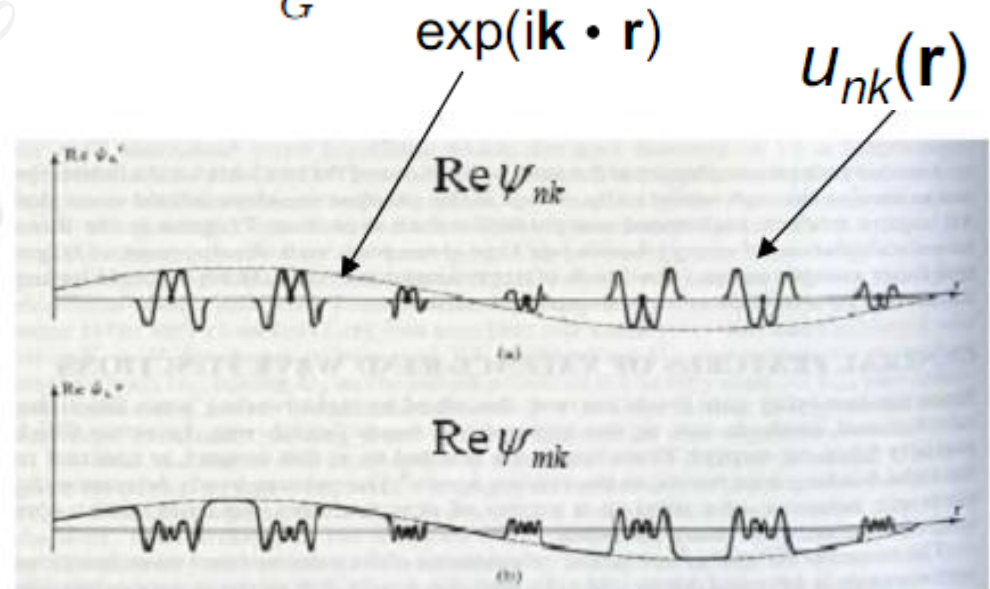
Khai triển Fourier hàm tuần hoàn có chu kỳ T (G):

$$u_{\mathbf{k}}(\mathbf{r}) = \sum_G c_{\mathbf{G}} \exp(i\mathbf{G} \cdot \mathbf{r})$$

Orbital sóng phẳng:
(orbital Kohn-Sham)

$$\psi_{\mathbf{k}j}(\mathbf{r}) = \sum_G c_G^{\mathbf{k}j} e^{i(\mathbf{k}+\mathbf{G})\cdot\mathbf{r}}$$

Chọn hữu hạn các sóng phẳng

Nhân bên trái hai vế phương trình Kohn – Sham với $\exp(-i(\mathbf{k} + \mathbf{G}')\mathbf{r})$ và lấy tích phân :

$$\sum_{\mathbf{G}} \left(\frac{1}{2} \cdot \|\mathbf{k} + \mathbf{G}\|^2 \delta_{\mathbf{G}'\mathbf{G}} + V_{\text{eff}}(\mathbf{G}' - \mathbf{G}) \right) c_{\mathbf{G}}^{\mathbf{k}j} = \varepsilon_{\mathbf{k}j} c_{\mathbf{G}'}^{\mathbf{k}j}$$

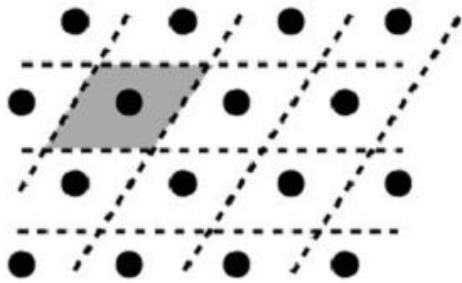
Trong tính toán thực tế không thể nào lấy tổng vô hạn mà chỉ có thể lấy hữu hạn các mạng đảo $\mathbf{G}$. Tuy nhiên cách lấy hữu hạn phải đảm bảo rằng nghiệm phương trình trên không bị ảnh hưởng:

$$\frac{1}{2} \cdot \|\mathbf{k} + \mathbf{G}\|^2 \leq E_{\text{cutoff}}$$

E_{cutoff} : năng lượng cắt cụt động năng

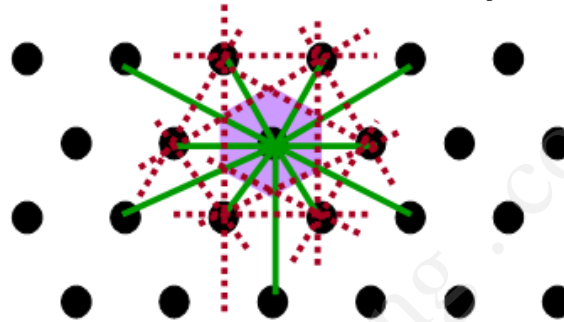
Lấy mẫu k - point

Brillioun zone

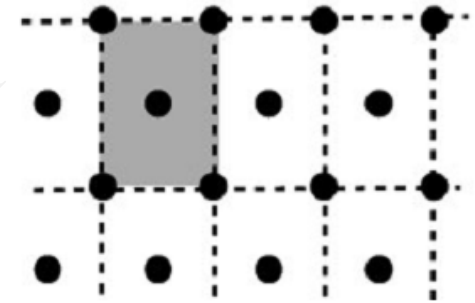

A Primitive
Unit Cell

First Brillouin Zone (FBZ)

Wigner-Seitz
(Primitive) Unit Cell

Non-primitive
Unit Cell

Brillouin zone integration

$$\begin{aligned} n(\mathbf{r}) &= \frac{1}{\Omega_{FBZ}} \sum_i^{occ.} \int_{FBZ} n_{i,\mathbf{k}}(\mathbf{r}) d\mathbf{k}, & n_{i,\mathbf{k}}(\mathbf{r}) &= |\psi_{i,\mathbf{k}}(\mathbf{r})|^2 \\ &= \frac{1}{\Omega_{FBZ}} \int_{FBZ} f_{i,\mathbf{k}} \cdot n_{i,\mathbf{k}}(\mathbf{r}) d\mathbf{k} \\ &= \frac{1}{N_k} \sum_{\mathbf{k}} \sum_i^{occ.} n_{i,\mathbf{k}}(\mathbf{r}) \end{aligned}$$

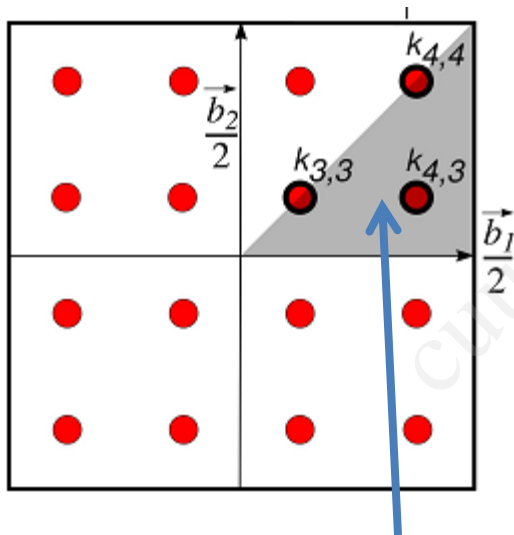

Vùng Brillouin tối giản

Lấy các điểm k cách đều nhau (đồng nhất): phương pháp Monkhorst & Pack :

$$\mathbf{k} = \sum_{i=1}^3 \frac{2n_i - N_i - 1}{2N_i} \mathbf{b}_i, \quad n_i = 1, \dots, N_i$$

Symmetry on k in the first Brillouin zone

Irreducible Brillouin zone

Example:

MP-mesh for 2D square lattice

$4 \times 4 \times 1$ MP mesh = 16 k-points in the FBZ.

- 4 equivalent $k_{4,4} = (\frac{3}{8}, \frac{3}{8}) \Rightarrow w_1 = 0.25$
- 4 equivalent $k_{3,3} = (\frac{1}{8}, \frac{3}{8}) \Rightarrow w_2 = 0.25$
- 8 equivalent $k_{4,3} = (\frac{3}{8}, \frac{1}{8}) \Rightarrow w_3 = 0.50$

Brillouin zone integration

$$n(r) = \frac{1}{4} \sum_i^{\text{occ.}} n_{i,k_{4,4}} + \frac{1}{4} \sum_i^{\text{occ.}} n_{i,k_{3,3}} + \frac{1}{2} \sum_i^{\text{occ.}} n_{i,k_{4,3}}$$

4.3 Gia thể ion

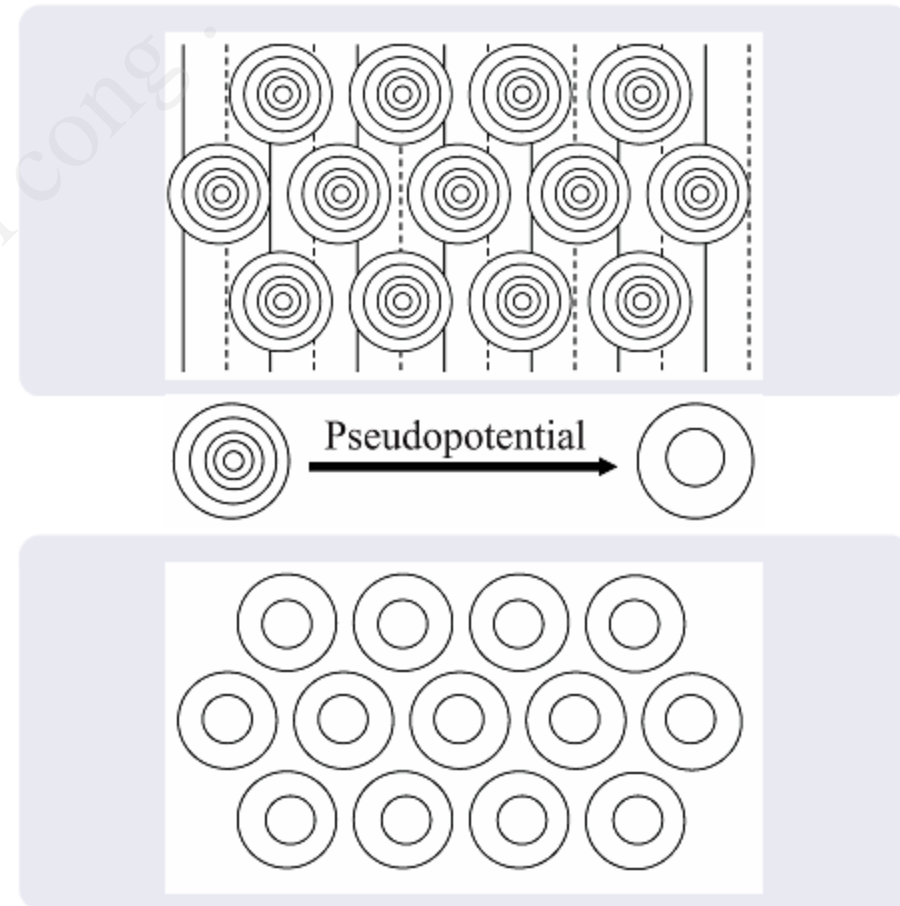
Chỉ các electron hóa trị quy định các tính chất của vật liệu. Nếu đưa các electron lõi vào trong tính toán thì dẫn đến cần một số lượng lớn các basis set.

Đóng băng các electron lõi + hạt nhân : thay nguyên tử thật bằng một giả ion + các electron hóa trị. Giả ion tạo ra một giả thế (pseudopotential) tác dụng lên các electron hóa trị.

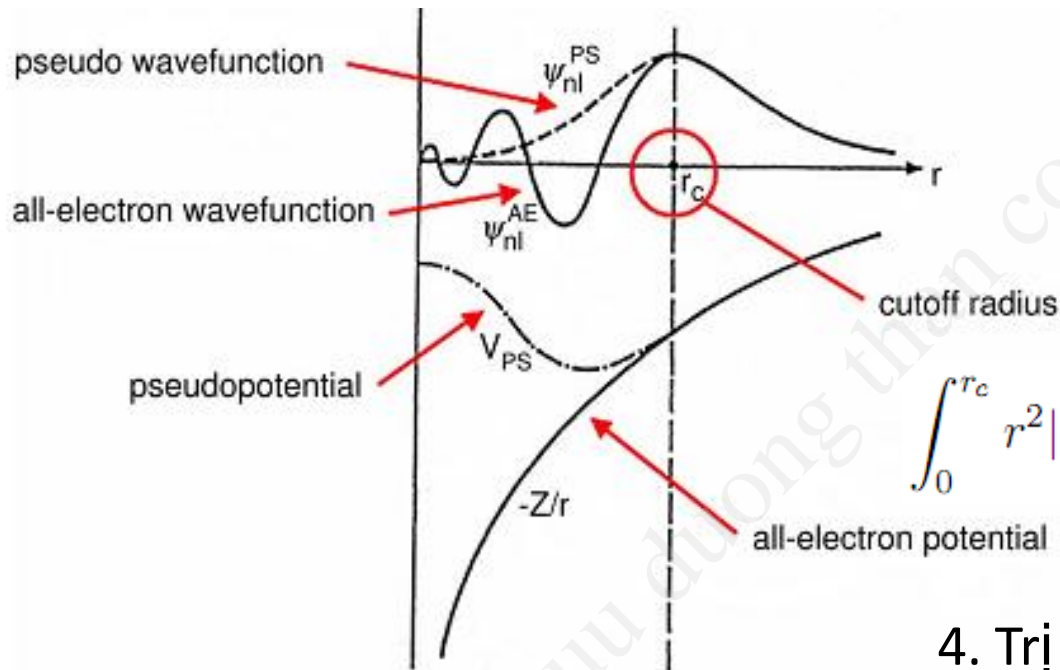
Các lợi ích: giảm số basis set và số hạt tính toán, đồng nghĩa tăng tốc độ tính toán

Xây dựng giả hàm sóng và giả thế

$$\left[-\frac{1}{2} \frac{d^2}{dr^2} + \frac{l(l+1)}{2r^2} - \frac{Z}{r} + V_H(r) + V_{XC}(r) \right] \psi_l^{AE}(r) = \epsilon_l \psi_l^{AE}(r)$$

Bốn điều kiện của giả ion

$$1. \psi_l^{PS}(r) = \psi_l^{AE}(r) \quad \text{với } r \geq r_c$$

$$2. \psi_l^{PS}(r) \quad \text{không có nút}$$

3. Norm-conserving:

$$\int_0^{r_c} r^2 |\psi_l^{PS}(r)|^2 dr = \int_0^{r_c} r^2 |\psi_l^{AE}(r)|^2 dr = 1$$

4. Trị riêng hóa trị của tất cả các electron và giả thế phải bằng nhau.

Giả thế ion:

$$V_{ion,l}^{PS}(r) = \epsilon_l - V_H^{PS}(r) - V_{XC}^{PS}(r) - \frac{l(l+1)}{2r^2} + \frac{1}{2\psi_l^{PS}(r)} \frac{d^2 \psi_l^{PS}(r)}{dr^2}$$

Có hai yêu cầu trái ngược nhau của giả thế :

1. Good transferability $\Rightarrow$ small r_c .
2. Large $r_c \Rightarrow$ smoother pseudopotentials.

Một số loại giả thế thông dụng

Giả thế bảo toàn chuẩn (Norm-Conserving Pseudopotential) có $E_{\text{cut off}} > 60$ Ry. Thường được sử dụng trong tính toán hóa lượng tử

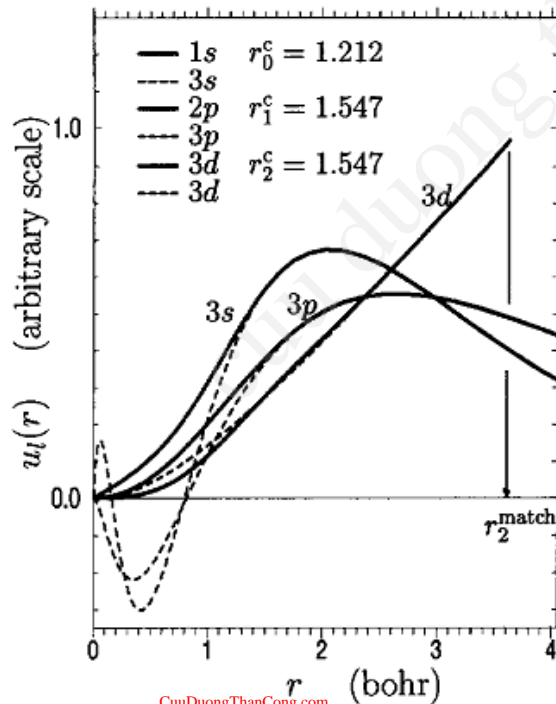
Giả thế siêu mềm (Vanderbilt Ultrasoft Pseudopotentials) có $E_{\text{cut off}} < 50$ Ry. Thường được sử dụng trong tính toán cho chất rắn

Ví dụ: Giả thế của Al : $1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^1$

		occupation, eigenvalue					
Al Z = 13	3p	1	-2.7 eV	} valence	2p	1	-2.7 eV
	3s	2	-7.8 eV		1s	2	-7.8 eV
	2p	6	-69.8 eV	} core-states			
	2s	2	-108 eV				
	1s	2	-1512 eV				
				pseudo-Al Z = 3			

$$\left(-\frac{1}{2}\nabla^2 + V_{KS}^{AE}\right)\psi_j = \varepsilon_j\psi_j$$

Pseudo vs All-Electron Wavefunctions Al

$$\left(-\frac{1}{2}\nabla^2 + V_{KS}^{PS}\right)\psi_j^{(ps)} = \varepsilon_j\psi_j^{(ps)}$$

Ionic Pseudopotentials Al

